

Amsterdam University of Applied Sciences

Stel de vraag wat de relevantie is voor economie voor onderwijs en praktijk

de Graaf, F.J.

Publication date
2017

Document Version
Final published version

Published in
Het Financieele Dagblad

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

de Graaf, F. J. (2017). Stel de vraag wat de relevantie is voor economie voor onderwijs en praktijk. *Het Financieele Dagblad*, 9.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact/questions>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Stel de vraag wat de relevantie is van economie voor onderwijs en praktijk

Publicatie over toekomst economieonderwijs mist hoger en middelbaar beroepsonderwijs

Frank Jan de Graaf

Vorige maand verscheen de bundel over de toekomst van economieonderwijs van de beroepsvereniging van economen Koninklijke Vereniging voor de Stathuishoudkunde (KVS). Opvallend is dat de bundel meer dan de helft van het op de economie gerichte onderwijs negeert. Het hoger beroepsonderwijs — bijna twee keer zo veel studenten als het universitaire onderwijs — en het middelbaar beroepsonderwijs krijgen geen aandacht.

Binnen de sector economie studeren in Nederland 40.000 studenten op universiteiten, terwijl er meer dan 150.000 studenten in het hbo-cluster economie zitten. Er zijn vele nuances te maken aangaande deze cijfers, maar het maakt duidelijk dat de focus van de KVS erg beperkt is, zeker omdat het voortgezet onderwijs wel veel aandacht krijgt.

Door het negeren van het beroepsonderwijs worden twee wezenlijke vragen genegeerd. Ten eerste moet de vraag worden gesteld wat de relevantie van economisch onderzoek en onderwijs is voor de praktijk. Hier gaat het om de vraag naar kennis. De tweede vraag is methodologisch en ligt in het verlengde van de eerste vraag. In hoeverre sluit de werkwijze van economen — hun methodologie — aan bij de praktijk. Dit is de vraag naar een werkwijze die ook in de praktijk gebruikt kan worden.

De vraag over de relevantie van het vak economie in het beroepsonderwijs lijkt simpel te beantwoorden. Er kan naar gekeken worden hoe vaak het vak een rol speelt. Het antwoord is eenvoudig. Het vak economie heeft een zeer marginale rol in het beroepsonderwijs. Het is schijnbaar minder belangrijk voor mensen die opgeleid worden in het economische verkeer, het vak economie te volgen.

Of deze bewering klopt en of de marginale rol terecht is, laat ik hier in het midden. Het feit dat economie een vak in de marge is in beroepsonderwijs mag in een reflectie op economieonderwijs niet ontbreken. Dit leidt tot een keur aan andere vragen, bijvoorbeeld: worden hbo-studenten geen echte (bedrijfs)economen en, mocht dit waar zijn, wat zijn dan wel echte economen, be-

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

drijfskundigen en ondernemers?

De tweede vraag waar de economische wetenschap — en dus de bundel — mee worstelt is een methodologische. Een deel van de Nederlandse academische economen klampt zich vast aan een exclusief modelmatige benadering van de werkelijkheid, een positie die ook wordt verdedigd in de bundel. Voor deze groep is de economische praktijk alleen te onderzoeken als hij modelleerbaar is.

Daarmee valt een groot deel van het economische verkeer buiten het analysekader, net als sociaal-maatschappelijke en morele vragen. In de bundel pleit de groep Rethinking Economics wel voor een bredere benadering van de economie, bijvoorbeeld door

Economie als vakgebied is in Nederland ontstaan op hogescholen

aandacht te besteden aan kwalitatieve methoden.

De exclusieve aandacht voor modellen in de economie leidt tot (tenminste) twee problemen. Het maakt het onmogelijk een verbinding aan te gaan met andere kennisgebieden. Het leidt tot economen die goed zijn in economisch onderzoek, maar op basis daarvan de vrijheid nemen om allerlei zaken over de maatschappij te beweren die ze niet hebben onderzocht. Het wordt hier hoog tijd dat ook economen hun werk weer toetsen aan de relevantie voor de praktijk, een vraagstuk waar onderzoek en onderwijs in het beroepsonderwijs elke dag mee worden geconfronteerd.

De beperkte focus van de KVS is niet alleen empirisch onvolledig, maar getuigt daarnaast van beperkt historisch inzicht. Als er een vakgebied is dat de hogeschool waardig is, is dat het vakgebied van de economie. Economie als vakgebied is in Nederland ontstaan op hogescholen. Lang was het vakgebied daar trots op, omdat het zich als dienstbare

wetenschap zag. Schijnbaar is dit uitgangspunt verlaten.

De eenzijdige aandacht van de KVS is maatschappelijk ongewenst om twee redenen. Ten eerste verdient het beroepsonderwijs meer disciplinerende en betere analyse en kan dat van de traditionele universiteit leren. Te vaak gaat de waan van de dag er met de feiten vandoor in het beroepsonderwijs, net zoals in de praktijk overigens. Ten tweede is het maatschappelijk ongewenst dat economen op de universiteit zich opsluiten in een ideologie die los staat van de maatschappij.

In het decembernummer van ESB laat Harro Maas dit zien in zijn stuk over moreel boekhouden. Elk model, zelfs een boekhoudkundig model, heeft een bijsluitende nodige waarin de morele consequenties worden vermeld. Laat dit artikel een bijsluitende zijn bij de preadviezen van de KVS.

Frank Jan de Graaf is lector Corporate Governance & Leadership aan de Hogeschool van Amsterdam.